

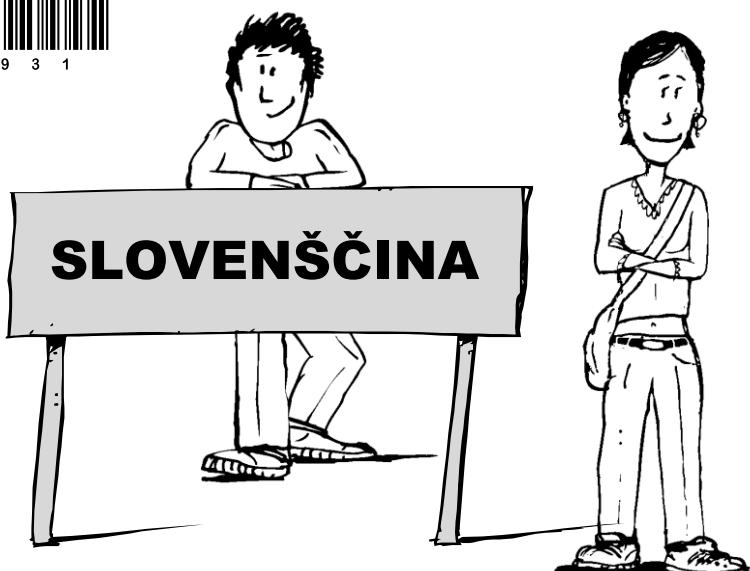

Š i f r a u č e n c a :

Državni izpitni center

**9.
razred**

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA
v 9. razredu v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom

Sreda, 4. maj 2022 / 60 minut

Dovoljeni pripomočki:
učenec prinese modro/črno nalivno pero ali moder/črn kemični svinčnik.

NAVODILA UČENCU

Natančno preberi ta navodila.

Prilepi kodo oziroma vpiši svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani.

Preden začneš reševati naloge, previdno iztrgaj prilogi, na katerih sta besedili 1 in 2. Nato pazljivo preberi posamezno nalogu in jo reši. Pri reševanju nalog v prvem delu preizkusa si pomagaj z besedilom 1. Pri reševanju nalog v drugem delu preizkusa si pomagaj z besedilom 2.

Pri vsaki nalogi svoj odgovor napiši na črte v predvideni prostor znotraj okvirja, razen če je pri nalogi navedeno drugačno navodilo za reševanje.

Piši čitljivo in v skladu s pravopisnimi pravili. Če se zmotiš, napačni odgovor prečrtaj in pravilnega napiši na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki se ovrednotijo z nič točkami.

Če se ti zdi naloga pretežka, se ne zadržuj predolgo pri njej, temveč začni reševati naslednjo.

K nerešeni nalogi se vrni pozneje. Na koncu svoje odgovore ponovno preveri.

Zaupaj vase in v svoje zmožnosti. Želimo ti veliko uspeha.

Ta preizkus ima 16 strani.

N 2 2 1 1 0 9 3 1 0 2

N 2 2 1 1 0 9 3 1 0 3

3/16

PRILOGA 1

1

Besedilo 1

Potres

Potres je nenadno in silovito tresenje dela Zemljinega površja. Tresljaji se v valovih širijo po Zemljini skorji.

Zemljina skorja je plast kamnin, ki prekriva Zemljo. Sestavljena je iz številnih tektonskih plošč, ki se med seboj dotikajo ali prekrivajo kot strešniki na strehi. Mesto, kjer se dve plošči dotikata ali prekrivata, imenujemo stičišče. Najmočnejše potrese povzroči premikanje tektonskih plošč.

Neprestani premiki ob stičišču plošč ustvarjajo močan pritisk pod površjem. Kadar dve plošči trčita, se kamnine premaknejo. Premaknejo se lahko v navpični ali vodoravni smeri ali pa se nagubajo. Ker so kamnine nekoliko raztegljive, lahko takšne pritiske prenašajo dolgo časa. Nekega dne pa vendarle popustijo pod veliko napetostjo in se na najšibkejši točki prelomijo ali počijo.

Mesto v notranjosti Zemljine skorje, od koder se širijo valovi, se imenuje žarišče potresa. Mesto na površju Zemlje, ki leži natančno nad žariščem, imenujemo epicenter.

Čim globlje je žarišče potresa, tem dlje lahko potujejo potresni valovi. Dolgo potujoči potresni valovi prizadenejo velika Zemljina območja. Najmočnejši sunek je čutiti v epicentru. Navadno traja le od 30 do 60 sekund. Sledijo pa mu naknadni, rečemo jim tudi popotresni sunki.

Moč in vpliv potresnih sunkov določamo z 12-stopenjsko Evropsko potresno lestvico.

Potresi lahko povzročajo veliko materialno škodo in številne človeške žrtve. Že v obdobju pred potresom se na zidovih stavb in pločnikih pokažejo razpoke. Tako po močnem potresu veliko ljudi ostane brez doma. Zaradi podrtih stavb nastopijo težave z oskrbo z vodo, hrano in drugimi nujno potrebnimi stvarmi. Širijo se nalezljive bolezni.

Potresov ne moremo preprečiti. Lahko le zmanjšamo njihove učinke, s tem da gradimo protipotresno varne hiše. Pripravljamo službe, ki pravočasno obveščajo ljudi o prihajajočem potresu. Usposabljamо ekipe za reševanje in oskrbo ljudi v primeru potresa.

OBRNI LIST.

1

SLOVAR:

tektonska plošča – del Zemljine skorje
stičišče – kraj, prostor, kjer se kaj stika

(Vir: pirejeno po: Jane Walker, Naravne nesreče. Potresi. Ljubljana: Državna založba Slovenije 1993, Eneja Baloh, Martina Petek, Blaž Repe, Milivoje Stankovič, Geografija 1. Učbenik za geografijo v 1. letniku gimnazij in srednjih strokovnih šol. Ljubljana: Mladinska knjiga 2016.)

N 2 2 1 1 0 9 3 1 0 5

5/16

PRILOGA 2

2

Besedilo 2

France Bevk

Moja prva knjiga

Bilo mi je kakih dvanajst let, malo več ali manj, ko sem spisal svojo prvo knjigo. Naj je bila kakršna koli, nihče več je ne bo videl ne bral. Izšla je bila namreč v enem samem izvodu in še ta se je že zdavnaj izgubil.

Ne da bi se hvalil, po resnici povem, da sem v mladosti rad in veliko bral. Najrajši zgodbe. Teh pa takrat ni bilo na pretek, dosti manj kot danes, in vse so se mi zdele prekratke. Požiral sem črke z očmi, najrajši bi bil v hipu vedel celo zgodbo od začetka do konca. Posebno če je bila napeta in grozljiva, da so se mi ježili lasje na glavi.

Vse, kar sem bral, pa sem v mislih tudi naslikal. Tako so nastajale v moji domišljiji najčudovitejše podobe. Noben razbojnik ni bil tako strašen, kot sem si ga jaz zamislil, noben zamorec tako črn, strahovi pa taki, da bi se jih prestrašil vsak junak, a Turki bi se še sami sebe bali.

Nekoč mi je prišlo na misel, da bi sam spisal knjigo.

Od matere sem si izprosil veliko polo belega papirja, v kakršnega smo tiste čase zavijali sladkor. Polo sem upognil čez polovico, še enkrat in še enkrat ... Tolikokrat, da je nastala knjižica. Z debelejšo nitjo sem jo sešil na hrbtni in s škarjami obstrigel robeve.

Hotel sem napisati zgodbo o razbojniku, ki ga je pred davnimi leti lovil ded, ko je bil vojak na Laškem. Tisto zgodbo sem že stokrat slišal. Mislil sem, da jo vem od začetka do konca. Ko pa sem jo hotel zmazati na papir, se mi je nagajivo izmikala.

Ne spominjam se več, kako sem napisal zgodbo. Vem samo, da je bila napisana. Zgodbo sem tudi ilustriral. Te podobe se mi še nekoliko svetlikajo v spominu: Vegasta koča sredi gozda ... Razbojnik z velikim klobukom in črno bradico, vklenjenimi rokami in nogami ...

Knjiga je »izšla«. Bil sem ponosen nanjo. A nisem je nikomur pokazal, občudoval sem jo le na skrivaj. Bal sem se, da bi zbudila več norčevanja kot pohvale. Nekoč me je zasačila teta in mi iztrgala knjižico iz rok. In kar je bilo najhujše, je zgodbo brala na glas. Poleg tega se je vedno znova zasmajala, kakor da sem napisal kdo ve kaj smešnega.

OBRNI LIST.

2

Med obedom me je hudomušno pogledovala.

»Zakaj se pa držiš ko huda ura?« me je vprašal oče.

»Nič takega,« je dejala teta. »O tistem razbojniku je napisal ... Pa deda je nariral s takim nosom, da niti kos nima takega kljuna ...«

Teta se je hahljala, ostali so se muzali. Od sramu nisem vedel, kam naj pogledam. Kljub temu sem bržkone že takrat sklenil, da ta prva zgodba ne bo zadnja. In tako je tudi bilo.

SLOVAR:

vegasta koča – neravna koča, ki ne стоji trdno

obed – kosilo

muzati se – prikrito se smejati

(Vir: pritejeno po: France Bevk, Moja prva knjiga. Drevo iz zemlje raste. Berilo za 4. razred osnovne šole. Ljubljana: Državna založba Slovenije 1977.)

N 2 2 1 1 0 9 3 1 0 7

I. DEL

Preberi besedilo 1 in reši naloge.

1. Kaj je prebrano besedilo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
A Pripoved.
B Novica.
C Razлага.
D Reklama.

(1 točka)

2. Odgovori na vprašanja.

- a) Kaj je potres?

- b) Kako se prekrivajo Zemljine plošče?

- c) Kaj povzroča najmočnejše potrese?

(3 točke)

1

3. Ali so spodnje trditve glede na prebrano besedilo pravilne? Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI, če ni pravilna, obkroži NE DRŽI.

Kadar dve plošči trčita, se kamnine premaknejo.	DRŽI	NE DRŽI
Kamnine se lahko premikajo le v navpični smeri.	DRŽI	NE DRŽI
Kamnine so nekoliko raztegljive.	DRŽI	NE DRŽI
Kamnine se prelomijo na najšibkejši točki.	DRŽI	NE DRŽI

(4 točke)

4. Dopolni poved iz besedila.

Mesto na površju _____, ki leži natančno nad žariščem, imenujemo _____.

(2 točki)

5. Napiši, koliko časa navadno traja najmočnejši sunek, ki ga je čutiti v epicentru.

(1 točka)

N 2 2 1 1 0 9 3 1 0 9

9/16

1

6. Napiši, s čim določamo moč potresnih sunkov.

(1 točka)

7. Obkroži črko pred dvema posledicama potresa, ki ogrožata zdravje ljudi.

- A Velika materialna škoda.
- B Težave z oskrbo s pitno vodo.
- C Razpoke na hišah in pločnikih.
- D Nalezljive bolezni.
- E Tresenje tal.

(2 točki)

8. Potresov ne moremo preprečiti, lahko le zmanjšamo njihove učinke. Napiši en primer, kako lahko zmanjšamo učinke potresov.

(1 točka)

1

9. Preberi poved in reši nalog.

Že v obdobju pred potresom se na zidovih stavb in pločnikih pokažejo razpoke.

- a) Iz povedi izpiši veznik.

- b) Iz povedi izpiši samostalnik srednjega spola.

- c) Iz povedi izpiši enega od predlogov.

(3 točke)

10. a) Iz povedi izpiši tisti del, ki izraža posledico.

Zaprli so del avtoceste, zato so nastale dolge kolone vozil.

- b) Iz povedi izpiši tisti del, ki izraža vzrok.

Ker se je prepozno odpravil od doma, je zamudil k pouku.

(2 točki)

N 2 2 1 1 0 9 3 1 1 1

11. Poved spremeni v odvisni govor in jo napiši.

Sošolec me je prosil: »Pomagaj mi pri nalogi.«

(2 točki)

12. Samostalnike zamenjaj z osebnim zaimkom in dopolni povedi.

a) Pogovarjal se je s sošolko.

Pogovarjal se je _____.

b) Tadej, Dare in Ivana se vozijo skupaj.

_____ se vozijo skupaj.

(2 točki)

13. Glagol v oklepaju postavi v ustrezeno nikalno obliko in dopolni povedi.

a) Danes trener (biti) _____ zadovoljen z igro svoje ekipe.

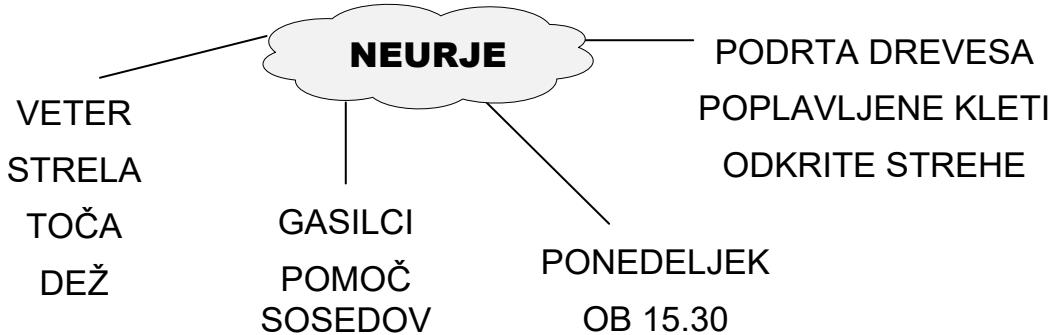
b) Jana (kupiti) _____ čevljev.

(2 točki)

1

14. V najmanj devetih povedih napiši besedilo z naslovom NEURJE.
V besedilu uporabi vse besede iz miselnega vzorca.
Besedilo naj bo smiselno povezano. Pazi na slovnična in pravopisna pravila.

(4 točke)

N 2 2 1 1 0 9 3 1 1 3

II. DEL

Preberi besedilo 2 in reši naloge.

1. a) Napiši, katera založba je izdala berilo, v katerem je bilo objavljeno prebrano besedilo.

- b) Napiši, katerega leta je bilo izданo berilo, v katerem je bilo objavljeno prebrano besedilo.

(2 točki)

2. Napiši, kdo je glavna književna oseba.

(1 točka)

3. Kaj se je dogajalo glavnemu junaku, če je bral napete in grozljive zgodbe? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Ponoči dolgo ni mogel zaspati.
- B Tresel se je od strahu.
- C Ježili so se mu lasje na glavi.
- D Prenehal je brati take zgodbe.

(1 točka)

2

4. Napiši, o kom je glavni junak želel napisati zgodbo.

(1 točka)

5. Kaj je glavni junak uporabil za izdelavo svoje prve knjige? Iz besedila izpiši tri pripomočke / vrste materiala.

(3 točke)

6. a) Iz besedila izpiši poved, ki opisuje, kakšnega razbojnika je glavni junak nariral v svoji knjigi.

- b) Iz besedila izpiši poved, ki opisuje, kakšnega deda je glavni junak nariral v svoji knjigi.

(2 točki)

N 2 2 1 1 0 9 3 1 1 5

7. Ali so spodnje trditve glede na prebrano besedilo pravilne? Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI, če ni pravilna, obkroži NE DRŽI.

Teti se je zdela zgodba grozljiva.	DRŽI	NE DRŽI
Teti se je ilustracija deda zdela smešna.	DRŽI	NE DRŽI
Odrasli so se glasno smejali tetini pripombi.	DRŽI	NE DRŽI
Avtor besedila je sklenil, da bo postal pisatelj.	DRŽI	NE DRŽI

(4 točke)

8. Kako si sledijo dogodki v besedilu? Pravilno zaporedje dogodkov označi s številkami od 1 do 4.

- Sklenil sem, da to ne bo zadnja knjiga.
- Hotel sem napisati knjigo.
- Od matere sem si izprosil veliko polo belega papirja.
- Zgodbo sem tudi ilustriral.

(2 točki)

9. Napiši, kaj je želel glavni junak povedati s stavkom »Požiral sem črke z očmi ...«.

(1 točka)

2

10. V najmanj devetih povedih napiši nov konec zgodbe, v katerem je deček svojo prvo knjigo nesel v šolo.
Zgodba naj bo smiselno povezana. Pazi na slovnična in pravopisna pravila.

(3 točke)

Skupno število točk: 50